

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเมืองการปกครองของประเทศไทย ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. 2475 วางกรอบกติกาทางการเมืองการปกครองใหม่ โดยเหตุผลสำคัญของการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อต้องการจัดรูปแบบงานให้เข้าลักษณะการปกครองอย่างรัฐธรรมนูญ และเพื่อจะให้การบริหารราชการแผ่นดินรวดเร็วและรัดกุมยิ่งขึ้น สาระสำคัญของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ว่าด้วยการบริหารราชการแผ่นดินที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้(ช่วงศก ฉายะบุตร. 2539: 66 – 67)คือระเบียบบริหารราชการแผ่นดินพุทธศักราช 2545 ซึ่งได้แบ่งการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น สำหรับการบริหารงานส่วนท้องถิ่นปัจจุบันมี 4 รูปแบบ คือองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารแบบพิเศษกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด องค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นของประชาชนอย่างแท้จริงกล่าวคือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล มีโครงสร้างคล้ายกับเทศบาล ที่มีทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ซึ่งผู้บริหารที่มาจากกาเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล ที่ต้องดำเนินการบริหารงานในตำบลโดยมีประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อดำเนินงานสนองต่อความต้องการของประชาชนในตำบลอย่างแท้จริง(วรารคณา วัฒโย. 2540: 8) องค์การบริหารส่วนตำบลที่สามารถปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนองต่อความต้องการของชุมชนระดับตำบลเป็นแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ชัดเจนสามารถกำหนดทิศทางและการวางแผนพัฒนาตำบล กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แก้ไขปัญหาและสนองตอบของชุมชนระดับตำบลได้อย่างดีอันส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกมีความผูกพันต่อองค์การบริหารส่วนตำบลในการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดมีความผิชอบ มีส่วนได้ส่วนเสียต่อความเป็นอยู่ของชุมชนในท้องถิ่นที่อาศัยของตนเอง ซึ่งจะเป็นการสร้างให้พลเมืองมีความรับผิดชอบต่อการสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประเทศชาติได้โดยส่วนรวม

สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันถึงแม้ประชาชนจะมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการกระจายอำนาจค่อนข้างมาก และได้ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยมีความต้องการที่จะใช้สิทธิเลือกผู้บริหารงานของท้องถิ่นตนเองได้ก็ตาม แต่ยังไม่สามารถดำเนินการบริหารงานส่วนตำบล เพื่อแก้ปัญหาและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนระดับตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คณะกรรมการพัฒนาการด้านเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่นจึงได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอให้ คณะกรรมการนโยบายการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจประสานแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยผู้แทนภาคราชการ ภาคเอกชนองค์กรภาคเอกชนและนักวิชาการรวม 21 คน มีอำนาจหน้าที่ในการเสนอแนะประสานแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างองค์กรต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องพิจารณาความเป็นไปได้และจัดทำข้อเสนอรูปแบบการจัดตั้งสถาบันเพื่อสนับสนุนทางวิชาการในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลและประชคมในระดับตำบล แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะเรื่องตามความจำเป็นและปฏิบัติงานอื่นใดที่คณะกรรมการนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ที่มอบหมายเพื่อการบริหารงานให้มีความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงต้องมีระดับการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองต่อประชาชนในท้องถิ่น(สุวรรณ พินิตานนท์.2546: 53)

องค์การบริหารส่วนตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์มีการปฏิบัติตามแผน และนโยบายของคณะผู้บริหารงาน แต่ปรากฏว่ายังไม่มีบุคคลใดที่ศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านเกี่ยวกับ ด้านลักษณะขององค์กร ด้านสภาพแวดล้อม ด้านบุคลากร ด้านการบริหารงานและการปฏิบัติงาน ซึ่งมีผู้วิจัยในเรื่องนี้ คือ สุวรรณ พินิตานนท์(2546:3-4)ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลางดังนั้นจึงควรศึกษาเพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลแห่งนี้ สามารถนำไปดำเนินงานตามเชิงนโยบายและการปฏิบัติงานได้ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่ปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของตนเองอย่างอิสระ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายคือการตอบสนองความต้องการของชุมชนระดับตำบลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล องค์การบริหารส่วนตำบลต้องอาศัยพฤติกรรมการทำงานที่ดีของบุคลากรในองค์กร สภาพแวดล้อมที่ดี และปฏิบัติงานในองค์กรที่ผ่านมากความเข้มแข็งในบางด้านยังไม่ดีพอ จึงสมควรให้มีการพัฒนาปรับปรุงให้ทุกด้านมีความเข้มแข็งและการปฏิบัติงานในองค์กรที่ดีด้วย

ฉะนั้นผู้วิจัยในฐานะประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตึกอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตึกอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อเป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ ต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตึกอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนาในการบริหารงานเพื่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์และในการบริหารงานของตำบลอื่นๆทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ใน 4 ปัจจัย (สุวรรณ พินิตานนท์.2546:3) ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะขององค์กร ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านบุคลากรและปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลตึกและผู้นำชุมชนในเขตตำบลตึกจำนวน 94 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากร

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลตึกอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายศัพท์ต่างๆที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้จึงนิยามศัพท์ดังนี้

1. ปัจจัย หมายถึง สิ่งต่างๆที่ทำให้เกิดผล หนทางต่อความเกือหนุนหรือเหตุที่มีผลต่อการบริหารงานทั้งที่เป็นด้านลบด้านบวกทั้งที่เป็นงานภาครัฐภาคเอกชน และองค์กรต่างๆหรือแม้แต่งานส่วนตัว

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งหมายถึง พฤติกรรมองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลประจำปีและมีการบริหารได้ตรงกับปัญหาที่ชุมชนระดับตำบลต้องการแก้ไขหรือตรงกับความต้องการของชุมชนระดับตำบลมีความสามารถในการนำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิภาพประกอบด้วย 4 ด้านคือ

2.1. ปัจจัยด้านลักษณะขององค์การ หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับขนาด/ชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ตั้งประชาชนในตำบลมีความพึงพอใจกับ การปฏิบัติงานในด้านการใช้งบประมาณการก่อสร้าง เช่น สร้างถนน ขุดสระ ประปาในหมู่บ้าน ยังมีจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้างชั่วคราวมีความเหมาะสมกับขนาดและชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล และบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ / ความสามารถ / ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดเก็บภาษีที่เป็นรายได้ขององค์การได้ตรงเป้าหมาย

2.2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยที่เกี่งข้องสภาพเศรษฐกิจของการบริหารในตำบล ที่มีการอภิปรายเพื่อหาข้อสรุปในเรื่องการพัฒนาสภาพแวดล้อมขององค์การบริหารส่วนตำบลกับชุมชนในตำบล โดยมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลยังจัดสถานที่สำหรับประชาชนที่มามีติดต่อกันได้อย่างสะดวกสบาย มีการดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมอาชีพ รายได้อย่างครบถ้วนตามกำหนดไว้ มีการจัดงบประมาณเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้น่าอยู่เหมาะสมกับการดำเนินงานตามสภาพสังคมของตำบลและการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบลที่เสนอความคิดเห็นเรื่องให้มี ที่พักผ่อนหย่อนใจ บรรยากาศร่มรื่นในองค์การบริหารส่วนตำบล

2.3. ปัจจัยด้านบุคลากร หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลมีประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับองค์กรท้องถิ่น มีการทำงานที่รับผิดชอบเอื้ออำนวยต่อความเจริญก้าวหน้าในอนาคต บุคลากรในองค์การมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเอง ยังปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมเป็นอย่างดี มีความ

มุ่งมั่นความตั้งใจในการดำเนินของบุคลากร นอกจากนั้นยังมีการคมนาคมในตำบลได้รับความสะดวกสบาย จึงทำให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพดี

2.4. ปัจจัยด้านการบริหารและการปฏิบัติงาน หมายถึง การบริหารงานและการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ และสมาชิกขององค์การบริหารส่วนตำบลมีการเสนอแนะเพื่อให้การตั้งข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายมีความเหมาะสมต่อความต้องการของประชาชนในตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนรับรู้งานที่ปฏิบัติทุกครั้ง มีการแจ้งนัดหมายการประชุมก่อนวันประชุมทุกครั้ง การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีการกำหนดแผนงบประมาณรายจ่ายครอบคลุมถึงต่อความต้องการของประชาชนขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนมีส่วนร่วม ตรวจสอบความโปร่งใสในการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ประชาชนในตำบล และมีการติดต่อสื่อสารขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเหมาะสมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ประชาชนในตำบลมีส่วนร่วมในการรับรู้การวางแผนงานพัฒนาของอบต. และได้เสนอความคิดเห็น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

3.บุคลากร หมายถึง นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล พนักงานเจ้าหน้าที่ และลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

4. ผู้นำชุมชน หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและแพทย์ประจำตำบล ซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในเขตตำบลตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์

5. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์